

Pogled na
Vallettu

Info

Malta je državica i otok u središtu Mediterana. Nalazi se 93 km južno od Sicilije i 288 km sjeverno od Tunisa. Sjeverozapadno se nastavlju još dva manja otoka: Gozo i Comino. Glavni grad je Valletta. Zahvaljujući svojem zemljopisnom položaju, često je kroz povijest bila meta mnogih osvajača, a povijest bilježi početke prije 7000 godina. Smatraju je velikim muzejom na otvorenom. Gotovo sve je pod zaštitom UNESCO-a. Danas je to turistička zemlja članica Europske unije, s eurom kao platežnim sredstvom.

Malta

Lutajući po internetu, tražeći zanimljivo mjesto gdje bih mogao otići na godišnji odmor, a da se sve ne svede na ležanje na plaži, naletio sam na Maltu. Nisam imao pojma da se tamo ima toliko toga za vidjeti. A ugodno iznenadenje bile su i prihvatljive cijene.

Povijest

Prvi ostaci ljudi datiraju iz četvrtog tisućljeća prije Krista. Feničani su naseljavali oko 800. godine prije Krista, sve dok ju nije osvojio Rim 600-tinjak godina kasnije. Stanovnici prihvataju kršćanstvo posjetom apostola Pavla 60. godine poslije Krista, sve do dolaska Arapa u IX. stoljeću, koji donose novu vjeru i kulturu. U XI. stoljeću otok osvajaju Sicilijanci i ostaju u njegovom posjedu daljnjih 400 godina. Početkom XVI. stoljeća Maltu u posjed dobivaju vitezovi Reda svetog Ivana Jeruzalemskog, za zasluge u križarskim ratovima u Svetoj Zemlji. Odoljevaju turskim pokušajima zauzimanja u opsadi dugoj tri mjeseca. Krajem XVIII. stoljeća stiže Napoleon, a Britanci početkom XIX. stoljeća, kada Malta i službeno postaje britanska kolonija. U Drugom svjetskom ratu Malta je dosta stradala, a nezavisnost je dobila 1964.

godine. Službeni su jezici malteški i engleski. Danas ima 400.000 stanovnika, potomaka Kartažana i Feničana, izmješanih s raznim narodima tijekom stoljeća, od kojih je 98% rimokatoličke vjere. Maltežani su izrazito pobožni – na Malti ima 365 crkvi i 22 katedrale.

Danas

Klima je mediteranska, temperature su kao i kod nas ljeti, s time da nema mnogo padalina. Obavezna je dobra zaštita od sunca, a posebno s kremama s dovoljno visokim zaštitnim faktorom. Zime su mnogo blaže; s temperaturama od oko 19 stupnjeva Celzijusa.

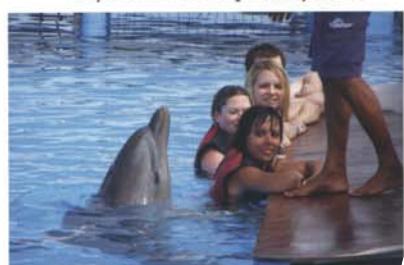
Na cesti se vozi lijevom stranom. Javni transport je dobro organiziran i izuzetno jeftin. Autobusna karta je 0,47€ na kraćim i 1,16€ na dužim relacijama. Najisplativija je dnevna, trodnevna ili sedmodnevna karta. Skoro svi autobusi polaze s velikog kružnog trga ispred ulaza u glavni grad i svuda se stiže za 20-60 minuta. Pojedini gradski autobusi su i muzejski primjerici iz 1950. godine. Vjerovali ili ne, takvi autobusi su im brand i prepoznatljivi su u svijetu. Prozori su otvoreni, a vrata čak niti nema. U njima se voze svi, od domaćih stanovnika do turista. Vrlo živopisni su vozači – redovito u kratkim hlačama i sandalama, raskopčani, neobrijani i uvijek spremni

za svađu. Pravi potomci malteških pirata. Budući da oni prodaju i karate, često se zabune vraćajući sitniš. Stoga, imajte spreman približno točan iznos. S druge strane, rado će vam reći gdje trebate izaći, pa čak i stati van stajališta.

Taksi prijevoz ima fiksne cijene za glavna odredišta i mnogo je skupljih u odnosu na javni prijevoz, ali još uvijek s prihvatljivijim cijenama od zapadnih zemalja. Cijenu treba dogovoriti unaprijed. Pogledajte cijene javnog transporta na <http://www.maltatraveltransport.com/en/new/public-transport/fares.pdf>. Rent-a-car nije skup: 7 dana najma manjeg vozila iznosi od 110€-150€, ali problem je vožnja suprotnom stranom, gužve i nedostatak parkinga, posebno u starim jezgrama. Ne bih ga uopće preporučio, jer se vozi brzo i divlje, a ceste su slabo obilježene. Karrozin su kočije za turiste koje vuku konji. Ako cjenjanjem ne uspijete skinuti cijenu, ogulit će vas.

Od svenaura svatko kupi malteški krž, ručno rađene tkanine i čipke i predmete od filigranskog srebra, zlata i lijevanog stakla. Pored turizma Malta zarađuje kao brodarska zemlja, s lukama za prekrcaj tereta.

Plivanje s duplinima

Tarxien temples

Paceville i diskoteke

Azur window

Gastro ponuda

Pristojan, obilan obrok u restoranu se može pojesti već za 6-12€. U cijenu je uvijek uračunat pomfrit i salata. Od nacionalnih specijaliteta probajte **aljottu** (riblju juhu) i **fenek** (zečetinu kuhanu u crnom vinu), te **timpanu** (zapecene makarone punjene mljevenim mesom). Od morskih specijaliteta najpoznatiji su odresci od sabljarke na žaru i sezonska bijela riba lampuki. Veliki škampi su trostruko jeftiniji nego kod nas, pa iskoristite priliku. Blizina Italije i kolonijalno doba donijeli su i jela tih krajeva. Zalijte to dobrim domaćim vinima ili malteškim pivom CISK (1-2,5€). Ljeti se piće **kinnie**, mješavina martinija i gorke naranče. Voda iz vodovoda je pitka i zdrava, ali dobivena desalinizacijom mora, pa je bolje kupovati onu iz boce.

Valletta i okolni gradovi

Valletta je grad-utvrda smješten na poluotoku, a okružen s dva zaljeva i utvrdama na suprotnim obala-ma. Gdje god pogledate, vidite samo visoke i debele zidine u nekoliko redova, kupole i tornjeve crkvi. Uz ulaz u grad je odmah s trga, gdje je središnje autobusno stajalište.

Biser Vallette je svakako St John's Co-Cathedral završena 1577. godine, sva u mramoru, zlatu i srebru prepuna umjetnina, kipova, tapiserija i slika, od čega su svakako naj-

Costa

Odmor koji vam nedostaje!

JADROAGENT

JADROAGENT d.d., Putnička agencija
Trg Ivana Koblera 2, HR-51000 RIJEKA
ID code: HR-AB-51-040005097
Tel.: +385 (0)51 780-723, Fax: +385 (0)51 335-172
E-mail: krstarenja@jadroagent.hr • <http://travel.jadroagent.hr>

Biotrend

Putovanjem protiv stresa

pozatije Caravaggiove. Ne propustite posjetiti niti Grand master's Palace & Armoury. U stvari, gdje god pogledate šetajući uskim uličicama, gledate u nešto staro pet stoljeća, s toliko ispisane povijesti da je nemoguće sve spomenuti. Glavna ulica Republic Street vodi skroz do vrha poluotoka. Lijevo i desno su trgovine, kafići, restorani i povijesne zgrade.

Kod ulaza, odmah s desne strane, je park Barracca Gardens. Ispod je terasa s 8 topova (Saluting Battery), koja tri puta dnevno označava točno vrijeme, po kojem možete podesiti svoje satove. Odatle je prekrasan pogled na utvrde na suprotnoj strani zaljeva. A pored luke i brodogradilišta smjestili su se na tri poluočića i tri zaljeva gradovi-utvrde Birgu-Vittoriessa, Isla, Bormla. Do njih se može doći i brodićima ili vožnjom autobusom po krivudavim i drndavim uličicama. Odatle se pak pruža prekrasan pogled na južne židine Vallette. U jednoj od tvrđava može se posjetiti i War Museum (Ratni muzej).

Kamena plaža i pogled na Paceville

U 19.00 h u Valletti se sve zatvara te se grad prazni i naglo zamire. Turisti se sele nazad u svoje hotele u St. Julians, Sliemu i Pacewillu. To su zapravo zaljevi i mali poluotoci sjeverno od Vallette prepuni hotela, restorana i trgovina. Većina je uz obalu, uz dugačko šetalište koje se pruža kilometrima. Centar noćnog života za mlade je Paceville. I tu smo ostali bez daha: pored skupih hotela, trgovачkih centara i dućana, to je splet ulica s mnogobrojnim kafićima, restoranima i diskotekama. Samo u jednoj ulici ima desetak diskoteka. *Fast food* restorani svih mogućih svjetskih lanaca. Pivo već od 1€. Dvanaest votki ili tekila *shootersa* s Red Bullom za 10€. Dva koktela već za 4,2€. Maturanti, gdje ste? Razlog tome je i to što na otoku djeluje 38 škola stranih jezika (uglavnom engleskog). One imaju čak i svoje hotele. Tu je i poznati Casino Dragonara, gdje na slot uređajima možete kockati već za 1 cent.

Popaj selo

Uz obalno šetalište su i kamene plaže (kao one oko Opatije). Većina hotela ima bazene, što pored, što na krovu. Cijela Malta je izgrađena od blijedožučkastog pješčenjaka, izuzetno lakog, mekanog i poroznog kamena, kojeg voda jednostavno uništava. Na plaži, gdje god bude kakva lokvica zaostala od plime ili valova, vide se kružne rupe, kao da je tisuće majstora nešto započelo bušiti. Na strmim obalama diljem otoka su iz istog razloga nastale mnogobrojne pećine tipa Plave šipile. I tamo se zovu Blue Grotto.

Tko traži nešto mirnija obiteljska mesta za odmor, ujedno i cijenovo povoljnija, neka bira između mjesta Bugibba, Qawra, St.Paul's Bay, Mellieha ili otoka Gozo. Inače, na Malti se apartmanizacija odvija punom parom. Nekada tradicionalne kuće na kat ili dva, izgrađene od onoga istog blijedog pješčenjaka, povlače se, posebno uz obalu, pred redovima suvremenih sedmokatnica.

IZLETI

Najveća i najljepša pješčana plaža nalazi se u velikom zaljevu Mellieha Bay, a samo mjesto je na brdu iznad. Hotela ima nekoliko i na samoj plaži. Tu je polazna stanica za Popajevu selo (Popeye Village Fun Park), gdje su snimani filmovi o mornaru Popaju. Selo se sastoji od dvadesetak živopisnih kućica, baš kao iz crtića. Neke su restorani i kafići, a u nekim su namještaj i stvari i korišteni u filmovima ili drugi zabavi sadržaji. U maloj uvali i bazenima može se kupati i sunčati na ležaljkama. Svakog sata, brodićem se može napraviti krug po moru i vidjeti kako sve to izgleda s morske strane. Najveći štos je da možete snimiti film s Popajem i Olivom. Muški dio publike su gusari, a ženski Popajevje obožavateljice. Režiserka nas je veoma duhovito pripremala za kadrove, a potom i snimila. Poslije su izmontirali 10-minutni film na DVD-u, koji smo

kupili za 9€. Više pogledajte na www.popeyemalta.com.

Drugi i treći dan opet smo prošli istim putem, s time da smo produžili do trajektne luke Cirkewwa. Ondje smo se ukrcali u mali brodič koji vozi na otok Comino do najljepše plaže na Malti: Blue Lagoon (Plava laguna). Boja mora je zaista prekrasna te smo cijeli dan uživali u kupanju i sunčanju. Na povratku smo brodićem prošli tik uz stijene i ušli u neke male pećine koje je napravilo more. Odatle smo treći dan išli trajektom na otok Gozo. Prvo smo u Victoriji, glavnom gradu otoka, posjetili staru tvrđavu Citadella i prošetali uskim uličicama, a potom išli busom do mjesta Dwejra, gdje se nalazi poznata stijena, koja podsjeća na divovski prozor (Azure Window), te Inland Sea, mala plaža unutar kopna spojena s morem preko tunela u stijeni. Odatle vas čamcima voze kroz prolaz na otvoreno more. Malo dalje je i jedinstvena stijena Fungus Rock, s posebnom vrstom gljivica, koje rastu samo na njoj i za koje se smatralo da

liječe sve bolesti, a i da djeluju kao afrodisijak. Vitez su je stoga čuvali samo za sebe, pa su teške kazne čekale one koji se na nju drznu stupiti. Na suprotnoj strani, u mjestu Ramla

Valletta bus stanica

Bay je Calypso Cave, šipila za koju se smatra da je u njoj bio zarobljen Odisej, a ondje su i prastari hramovi Ggantija Temples.

Cetvrti dan posjetili smo ribarsko mjesto Marasxlokk, poznato po živopisnoj luci tradicionalnih ribarskih brodića i još boljо ponudi ribe i morskih specijaliteta u mnogim restoranima smještenim na obali. Cijene veoma niske, a porcije vrlo obilne. Nedjeljom se tamo održava veliki sajam, pa sve postaje još ži-

vopisnije. Na putu do mjesta smo zastali i posjetili prastare podzemne hramove Hypogenum i nešto dalje kompleks u Tarxienu. Smatra se da su stari između 4500 i 5100 godina. Odatle se isto tako lako i brzo dode i do već spomenutih gradića-tvrđava na suprotnoj strani zaljeva Vallette.

Peti dan otišli smo posjetiti treću najveću kupolu i katedralu na svijetu u mjestu Mosta. Sama građevina je zaista veličanstvena, a za vrijeme rata njemačka je bomba probila kupolu i pala u prepunu crkву. Nije eksplodirala, pa je to za pobožne Maltežane bio Božji znak. Produžili smo do umjetničkog sela, gdje se može vidjeti kako se izrađuje staklo i drugi tradicionalni занati otoka. Tu se mogu kupiti i prekrasni suvenirni. Dalje nas put vodi do mjesta M'Dina do jednog od naboljih primjera grada-utvrda, mješavine arhitekture srednjeg vijeka i baroka. Nakon obilaska, odmah ispred ulaza malim se vlakićem (30-minutna vožnja) mogu posjetiti i susjedni gradići Rabat i Mtarfa i njihove znamenitosti. Ako imate snage možete produžiti dalje do stijena Dingli visokih 300 metara, koje se strmo obrubavaju u more. Nažalost, tamo se malo što može tamo vidjeti i svi obično jedva čekaju povratak sljedećim busom. Iz Moste se ide i u Mgarr, gdje se mogu vidjeti hramovi Hagar. Mnogi će reći „hrpa kamenja“, ali ona je pod zaštitom UNESCO-a i datira još od prije 5600 godina. Zanimljivo je da su otvoreni samo utorkom od 9.30-11.00 h iako čuvar sjedi u svojoj kućici. Srećom, sve se može vidjeti kroz ogradu. U samom mjestu je veoma lijepa crkva, koja također nije otvorena.

Šesti dan išli smo u Marine & Aquapark. Vidjeli smo i boljih parkova, ali zanimljivi su show programi s delfinima, morskim lavovima i papagajima. Najveća atrakcija je plivanje s delfinima u bazenu. Za 120€ možete ih dirati, milovati, poljubiti. U sat vremena koliko traje priprema i samo plivanje, saznat ćete sve o njima, a na kraju će vas dva delfina vući po bazenu dok se držite za njihove peraje.

Mnogo je i brodova koji nude razna krstarenja i obilaske svega navedenoga. Polaze uglavnom iz Slieme, ali i drugih turističkih mesta, a hidrogliserima možete u posjet Siciliji.

Boris Pletikosa